

МЕЖДИНЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ АД към 30.06.2019 г. (НЕОДИТИРАН)

1   Обща информация

“Българска банка за развитие” АД е търговска банка с пълен лиценз, основана през 1999 г. под името „Насърчителна банка” АД. Към датата на изготвяне на доклада собствеността на капитала се разпределя както следва: 99,9999% се притежава от Република България, представлявана от Министерство на икономиката и 0,0001% се притежава от Банка ДСК. По силата на приетия през април 2008 г. от Народното събрание на Р. България специален закон (Закон за Българската Банка за Развитие) на банката се дава статут на банка, осъществяваща цели в подкрепа на икономическото развитие и МСП в страната. С цитираният закон се променя и името на банката на „Българска банка за развитие” АД.

Мисията на Българска банка за развитие АД е да бъде основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката взаимодейства интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Банката няма за основна цел постигането на максимална печалба.

Освен улесняването на достъпа на МСП до банково финансиране, основни приоритети във функциониране на ББР е да подпомага всички усилия на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал и др.

В изпълнение на своите цели, ББР формира финансова група заедно със своите дъщерни дружества – „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД (МФИ Джобс), „Национален гаранционен фонд“ ЕАД (НГФ), „Фонд за капиталови инвестиции“ АД (ФКИ), “ББР Лизинг” ЕАД (ББР-Лизинг) и “ББР Факторинг” ЕАД (ББР-Факторинг).

2 ВЪНШНА СРЕДА

2.1 Макроикономическа обстановка

По предварителни оценки на НСИ, брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 3.4% спрямо първото тримесечие на предходната година и с 1.1% спрямо четвъртото тримесечие на 2018 г. Най-голям дял в БВП заема крайното потребление – 83.9%, докато бруто капиталобразуването заема 16.0% относителен дял в БВП. Приносът на външнотърговското салдо от 0.1% излиза от негативна територия и е по-висок както спрямо предходното тримесечие, така и сравнено с първото тримесечие на 2018 г. Брутната добавена стойност се увеличава с 3.0% през първото тримесечие на 2019 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Най-голямо увеличение има при операции с недвижими имоти - 6.5%, създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - 4.1% и финансови и застрахователни дейности - 3.0%.

През май 2019 г. индексът на промишленото производство нараства с 0.6% спрямо съответния месец на 2018 г. Ръст в перата на промишленото производство има при добивната промишленост с 9.7% и в преработващата промишленост с 0.9%. Намаление се отчита при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ с 5.4%. В преработващата промишленост спрямо м. май миналата година ръст има при печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 22.8%, производството на превозни средства, без автомобили - с 20.4% Най-голямо намаление се отчита при производството на основни метали с 16.0% и производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 14.1%

По данни на Агенцията по заетостта, нивото на безработица достигна рекордно ниски нива от 5.3% към месец май т.г. Най-голям брой свободни места има в секторите преработваща промишленост, хотелиерство и ресторантьорство и търговия и ремонт на автомобили. Заедно със сезонната работа през летните месеци се очаква безработицата да продължи да намалява до още по-ниски равнища. Намалението на безработицата продължава да не се отразява на коефициента на заетост, което е признак, че пикът при икономическата активност на населението е много близо до максимума си и икономиката започва да страда от липса на кадри. Това продължава да се отразява на средната работна заплата, която се увеличава на 12.6% на годишна база.

Бюджетният излишък е на стойност от 3.02 млрд. лв. към края на месец май. През месец юни бяха пласирани две нови емисии държавни ценни книжа (ДЦК), с което фискалният резерв се увеличи допълнително. Обемът на пласираните облигации е 300.6 млн. лв., които са придобити сравнително поравно от пенсионни и гаранционни фондове, застрахователни дружества и банки. В последствие МФ емитира още 200 млн. лв. ДЦК с цел подготовка за финансиране на задълженията по международните договори по програмата за модернизация на ВВС. Във връзка с това беше одобрен

проект за коригиране на държавния бюджет за 2019 г., според който бюджетният дефицит се увеличава с 1.829 млрд. лв. и съответно се изменя от 400 млн. лв. на 2.228 млрд. лв.

През периода януари-май 2019 г., износът към трети страни отбелязва увеличение от 14.4% спрямо съответният период за 2018 г. Основният фактор за увеличението са продажбите на минерални горива, масла и подобни продукти; химични вещества и продукти; и храни и живи животни. Вносът се увеличава с 5.6% спрямо съответния период за 2018 г., като дефицитът на търговското салдо към трети страни намалява с 450 млн. лв. до 1,600 млн. лв. Износът към ЕС се увеличава с 7.3 % през периода януари-април 2019 г. спрямо съответният период за 2018 г. (НСИ публикува данните за ЕС с един месец забавяне спрямо тези за трети страни). Ръстът е движен от минерални горива, масла и подобни продукти; и химични вещества и продукти. Вносът от ЕС се увеличава с 2.3%, и дефицитът на търговското салдо към Съюза намалява до 550 млн. лв. спрямо 1,120 млн. лв. за януари-април 2018 г.

Годишната инфлация за юни 2019 г. спрямо юни 2018 г. е 2.8%, докато месечната инфлация е -0.6%. Първата отрицателна месечна инфлация за годината се дължи на спад на цените при хранителни продукти и безалкохолни напитки с 1.8%. Този сектор допринася най-съществено за обща високата годишна инфлация, като въпреки намалението на съответните цени през юни, годишната инфлация само за сектора е 4.6%.

2.2 Банков сектор

Печалбата на банковата система за първите пет месеца на 2019 г. се увеличава с 48.3% на годишна база и достига 831 млн. лв. Това е с 271 млн. лв. повече в сравнение със съответния период на миналата година. Оперативният доход се увеличава с 237 млн. лв. на годишна база, като общите административни разходи се увеличават с 32.9 млн. лв., движени главно от повишението на разходите за персонал. Намаление има при разходите за обезценка с 53.7 млн. лв. При активите на банкова система се забелязва месечно намаление за първи път от ноември 2018 г. насам, на стойност от 334 млн. лв. Към края на месец май активите са на стойност от 108.2 млрд. лв. По перата на актива най-голямо месечното намаление има при паричните средства от 414.4 млн. лв. Кредитите и вземания отбелязват спад от 33.4 млн. лв., като увеличение има при други активи от 71.8 млн. лв. и при финансови активи от 42.2 млн. лв.

Привлечените средства продължават да се увеличават на месечна база от началото на годината. Въпреки това, през месец май се забелязва намаление при депозитите на нефинансови предприятия от 342.2 млн. лв. , като стойността им е по-ниска от тази за месец януари. Увеличение има при всички други пера по депозитите.

Лихвите по "депозити, нов бизнес" продължават да се колебаят около достигнатите ниски нива. Повечето банки предлагат депозити на нулеви лихвени

проценти. Месечните разлики се дължат на депозити над 5 млн. лв., които се договарят индивидуално на по-висока лихва.

През м. май кредити към граждани и домакинства продължават да се увеличават, като само за този месец ръстът им е от 213.9 млн. лв. и достигат 22.75 млрд. лв. За разлика от предишните месеци този ръст се дължи предимно на потребителските кредити, които се увеличават със 127.7 млн. лв. Обикновено през месец май потребителски кредити финансират почивки и ремонти на недвижими имоти. Жилищните кредити отбелязва увеличение от 86.2 млн. лв. Кредитите към нефинансови предприятия отбелязват лек спад от 71.1 млн. лева, като към края на месеца достигат 35.68 млрд. лв.

Лихвите по кредити нов бизнес оригинален матуритет евро се колебаят около 3.00%. В същото време търговските банки все още не демонстрират съществено увеличение на желанието за поемане на риск, като ръстът на новоотпуснатите кредити на фирми остава незначителен.

Според месечните данни на Парична статистика, проблемните кредити продължават да намаляват от началото на годината. Това означава, че през второто тримесечие ще има намаление на кредитите с просрочие над 90 дни, като вероятно те ще достигнат 6.8% според данните на НСИ.

3 Преглед на дейността

Българска банка за развитие АД продължава да работи активно върху поставените й цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация. Банката акцентира върху адекватното управление на основните категории риск, на които е изложена, а именно: кредитен, лихвен, пазарен и операционен. За целта ББР използва комплекс от методи и процедури за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции.

3.1 Преглед на финансовите резултати на Банката

За първото полугодие на 2019 г. Българска банка за развитие АД реализира печалба преди данъци в размер на 18 332 хил. лв. при отчетени 15 254 хил. лв. за същия период на миналата година или ръст от 20,2%. Основната причина са реализираните по-високи лихвени приходи за периода.

Лихвеният приход за първото шестмесечието на 2019 г. е в размер на 34 434 хил. лв. (за същия период на 2018 г.: 29 392 хил. лв.) или увеличение с 17,2% спрямо съответния период на предходната отчетна година и е в резултат на нарасналия обем на кредитните вземания при финансирането на МСП и важни стратегически проекти. Лихвените разходи също бележат ръст, като размерът им за разглеждания период на 2019 г. е 4 881 хил. лв. спрямо 4 562 хил. лв. за полугодие на 2018 г., отчитайки

нарастването на обема на привлечените средства от международни финансови институции за финансирането дейността на банката, както и на нарастването на депозитите от други клиенти, различни от кредитни институции. В резултат на реализираните през първото полугодие на 2019 г. лихвени приходи и разходи е отчетен нетен лихвен доход за 2019 г. с 19% по-висок в сравнение с аналогичния период на 2018 г., като стойността му възлиза на 29 553 хил. лв. (към 30.06.2018 г.: 24 830 хил. лв.).

Нетни приходи от такси и комисиони възлизат на 758 хил. лв., в сравнение с 942 хил. лв. отчетени за шестте месеца на 2018 г., което представлява спад от 19,5%.

Към 30.06.2019 г. общите и административни разходи, включително разходи за персонал и за амортизация, възлизат на 14 197 хил. лв. и са по-високи с 4,1 % от разходите през първите шест месеца на 2018 г. (към 30.06.2018: 13 633 хил. лв.). Към края на м. юни общите и административни разходи са с 24 % под планираните в Бюджет 2019, като съотношението разходи/ приходи е значително по-ниско спрямо средното ниво за банковата система.

За първото шестмесечие на 2019 г. Банката отчита нетен резултат от начислени обезценки и провизии на кредити, вземания и задбалансови ангажименти - приход в размер на 2 073 хил. лв. За сравнение, за същия период на миналата година, Банката е отчетела нетен приход от обезценки и провизии на кредити, вземания и задбалансови ангажименти в размер на 2 169 хил. лв.

3.2 Преглед на активите на Банката

Към 30.06.2019 г., размерът на активите на Банката възлиза на 2 844 206 хил. лв., в сравнение с 3 012 761 хил. лв. в края на 2018 г. (или спад от 5,6%).

Кредитната дейност на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми (продукти) за кредитиране на търговски банки, които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг.

Към 30.06.2019 г. размерът на предоставените средства за индиректно кредитиране на бизнеса чрез посредничеството на търговски банки възлиза на 154 697 хил. лв., като обемът се запазва на нивото от края на 2018 г. (към 31.12.2018 г: 157 014 хил. лв.).

Към края на месец юни на 2019 г. brutният размер на корпоративния портфейл на Банката от директно предоставени кредити (без финансиране по Националната програма по енергийна ефективност) се увеличава номинално със 354 585 хил. лв. спрямо края на 2018 г., достигайки 1 475 707 хил. лв. или ръст от 31,6% за шестте месеца на 2019 г.. Към края на м. юни сумата за усвояване по директните фирмените кредити с

подписани договори за заем 2019 г. е 107 млн. лева. Усвоените средства от началото на годината по разрешени кредити възлизат на 422 793 хил. лв.

По линия на стартиралата през 2015 г. Национална програма за енергийна ефективност (НПЕЕ) към края на м. юни 2019 г. общият размер на договореното финансиране по подписаните договори е 1 883 838 хил. лв. (за сравнение с края на 2018 г. – 1 842 885 хил. лв.). Обектите, за които са сключени договори за целево финансиране с Банката са общо 2022. По Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради до края на м. юни 2019 г. са обновени 1 728 блока. Усвоеният размер възлиза на 1 779 652 хил. лв., а вземанията по кредити възлизат на 229 379 хил. лв. (към 31.12.2018 г. – 472 803 хил. лв.). Към края на месец юни 2019 г. по НПЕЕ са погасени общо 1 571 437 хил. лв. със средства от държавния бюджет, като погасената сума представлява погасяване по главница за 1 553 613 хил. лв. и изплатени лихви по приключили договори в размер на 17 824 хил. лв.

Съотношението на brutните кредити към клиенти в просрочие над 90 дни към общия кредитен портфейл на банката (директно финансиране) се подобрява спрямо края на 2018 год., като към 30.06.2019 г. делът им е 5,5 % (към 31.12.2018 г.: 6.4%). ББР продължава политиката си на консервативно управление на риска като осигурява високо покритие с обезценка на кредитите с просрочие над 90 дни (към 30.06.2019 г.: 54,9%).

Към края на м. юни 2019 г., портфейлът от ценни книжа намалява със 7% спрямо края на 2018 г., основно в следствие на падеж на част от притежаваните държавни и корпоративни дългови ценни книжи.

Нарастват инвестициите в дъщерни дружества през отчетния период, като са учредени две нови дружества – „ББР Лизинг“ ЕАД и „ББР Факторинг“ ЕАД, всяко от които с 2 млн. лв. внесен при учредяването капитал.

Пласираните средства на междубанковия пазар (вземанията от банки, без онлендинг) са в размер на 237 728 хил. лв. в края на м. юни 2019 г., или намаление от 32,7% спрямо края на годината (към 31.12.2018 г.: 353 032 хил. лв.).

Перото средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка отбелязва намаление с 45,2% спрямо края на годината и салдото възлиза на 163 227 хил. лв. (31.12.2018 г.: 297 622 хил. лв.), като временно свободните средства са инвестирани в дългови ценни книжи и на междубанковия пазар.

3.3 Финансиране на дейността и ликвидност на Банката

Към 30.06.2019 г., размерът на пасивите на Банката възлиза на 2 047 109 хил. лв., в сравнение с 2 240 775 хил. лв. в края на 2018 г. или спад с 8,6%.

Към края на м. юни 2019 г. привлечените депозити от други клиенти, различни от кредитни институции, са с 51 % дял в структурата на пасива, като стойността им възлиза

на 1 045 046 хил. лв. (31.12.2018: 1 307 522 хил. лв.), или се наблюдава спад с 20.1%. Основна причина за намалението е в резултат на изтегляне на депозирани средства по сметка на държавно дружество, след увеличение на неговия капитал.

Привлечените средства от международни институции в края на м. юни 2019 г. съставляват 44,3 % в структурата на пасива и възлизат на 906 977 хил. лв., в сравнение с 904 782 хил. лв. в края на 2018 г. През 2019 г. основните погашения са по сключени споразумения с Банката за Развитие към Съвета на Европа и KfW/Kreditanstalt für Wiederaufbau/, а усвояванията са по първия транш от подписаното през месец юли 2018 г. рамково споразумението с Китайската банка за развитие.

ББР продължава да поддържа високо ниво на ликвидност. Към 30.06.2019 г. отношението на ликвидно покритие (LCR дефиниция съгласно Регламент 575/2013/EC) е 493,36%, което е значително над регулаторно изискуемата норма от 100% ликвидно покритие.

3.4 Капиталови ресурси

Поддържаната от Банката капиталова адекватност надхвърля многократно регулаторните изисквания, като Банката отчита размер на капиталовата база (собствени средства): 644 652 хил. лв., а общата капиталова адекватност на Банката възлиза на 33,76% към 31.03.2019 г.

4 Информация за важни събития, настъпили през второто тримесечие на 2019 г.

През април 2019 г., Международната рейтингова агенция "Фич рейтингс" повиши перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на Българската банка за развитие от „BBB“ със стабилна на „BBB“ с положителна перспектива.

Българската банка за развитие (ББР) въвежда нов продукт за индиректно финансиране на малкия и средния бизнес чрез оперативен лизинг. Финансирането ще бъде чрез предоставяне на кредитни линии на компании, отдаващи активи на оперативен лизинг в полза на малките и средните предприятия. Новата „Програма ОЛ / 4 / МСП“ е насочена към всички търговски дружества с основен предмет на дейност лизинг. Стартовият бюджет на програмата е 30 млн. евро. 3 млн. евро е максималният размер за кредитните линии, предоставяни на он-лендинг партньорите, а максималният срок за издължаване е до 10 години.

В съответствие с Делегиран регламент (ЕС) 2018/389 и Директива (ЕС) 2015/2366 за платежните услуги (PSD2) Българската банка за развитие стартира Портал (тестова среда) за разработчици на приложни програмни интерфейси (API).

Българската банка за развитие отбелязва 20-тия си юбилей с международен икономически форум под наслов „Пътища за партньорства“. Форумът пренесе в София европейската дискусия по програмата InvestEU и бъдещия ѝ потенциал в региона на Югоизточна Европа.

ББР стартира процеса на създаване на платформа за съвместно финансиране на проекти от региона - 11 банки за развитие от Балканите и Централна и Източна Европа ще си сътрудничат в общи инициативи. Уеб-базирана платформа ще дава възможност на банките за развитие от региона да представят свои проекти в различни области и да търсят съфинансиране за тях.

През отчетното тримесечие ББР усвои 176 025 хил. лв. по първия транш в размер на 300,000 хил. евро от подписаното през месец юли 2018 г. Рамково споразумението с Китайската банка за развитие за 1,5 млрд. евро.

РУМЕН МИТРОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР